

Länsstyrelsen
Skåne

Stigande havsnivå och kustnära bebyggelse

Pär Persson, vattenstrateg enheten för samhällsplanering 2019-03-29

Innehåll

Tillämpning av lagstiftning kopplat till kunskapsläget

Regional kustramverkan – ett projekt som försöker öka kunskapen och sprida information om konsekvenserna av stigande havsnivå

Översvämning och erosion i Plan och bygglagen (PBL)

2 kap 5§ - allmänna intressen. Bebyggelse ska lokaliseras till **mark som är lämpad för ändamålet** med hänsyn till bl.a.

Risken för översvämningar och erosion

Gäller planläggning och ärenden om bygglov och förhandsbesked
Undantag bygglov inom befintlig detaljplan – **Kommunens ansvar**

I Länsstyrelsens uppdrag ingår att bevaka frågan i alla planskeden

11 kap Tillsyn över kommunala beslut (LST, samhällsplanering)

- 10§ överpröva
- 11§ upphäva

Detaljplan – skyddsåtgärder mot översvämning och erosion **ett undantag från kravet om markens lämplighet!**

- Planbestämmelse skyddsåtgärd: PBL 4 kap, 12 §
- Bygglov med villkor: PBL 4 kap 14§ pkt 4

Preciserade, effektbeskrivna, genomförbara

Svåra att använda i praktiken

Tillsynsvägledning
avseende
översvämningsrisker

Översvämning vid sjöar vattendrag och hav

- Ny sammanhållen bebyggelse, riskobjekt och samhällsviktig verksamhet bör lokaliseras till områden som inte hotas av översvämning
- Bör lokaliseras över beräknad högsta nivå för sjöar och hav
- Effekten av ett förändrat klimat under bebyggelsens förväntade livslängd bör beaktas

PBL översiktsplan – ansvar för befintlig bebyggelse nyhet 2018-08-01

3 kap 5§ Av översiktsplanen ska framgå:

7. kommunens syn på risken för skador på den byggda miljön som kan följa av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade samt på hur sådana risker kan minska eller upphöra.

Kräver tillstånd enligt miljöbalken (MB)

Tillståndspliktig markavvattning enligt 11 kap MB

Dispens **markavvattningsförbud** 11 kap 14§

Tillstånd får inte ges i strid med **detaljplan**

Måste följa bestämmelser i områdesskydd (**naturreservat, strandskydd** mm)

Natura 2000 – Tillstånd får bara ges om åtgärden inte skadar livsmiljön och inte försvårar bevarandet av arter

Regeringen kan besluta om undantag

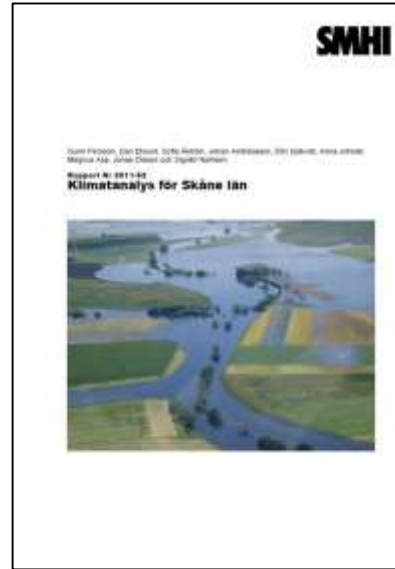

Osäkerheter att hantera för att kunna ta beslut om markens lämplighet för bebyggelse

- Vilka utsläppsscenarier?
- Vilka sannolikheter?
- Vilka konsekvenser?
- Vilka tidsperspektiv?
- Eventuella skydds förmåga att hantera effekter av stigande hav

Utsläppsscenarier och havsnivåer

RCP 4.5

”begränsade utsläpp”

RCP 8.5

”höga utsläpp”

Flera osäkerheter för varje faktor som indirekt påverkar havsnivån stoppas in i modell

SMHI, 2018 framtida medelvattenstånd – med exempel från Skåne

Utgångspunkt global nivå (IPCC Assessment Report 5) + landhöjning

Scenario	RCP 8.5						RCP 2.6					
	nivå (cm)											
Komunnamn	år 2100			år 2050			år 2100			år 2050		
	95%	50%	5%	95%	50%	5%	95%	50%	5%	95%	50%	5%
Landskrona	95	71	50	34	27	21	58	41	25	30	24	18
Ängelholm	89	65	44	30	23	17	52	35	19	26	20	14
Bromölla	97	73	52	38	31	25	60	43	27	34	28	22
Höganäs	90	66	45	31	24	18	53	36	20	27	21	15
Kristianstad	98	74	53	39	32	26	61	44	28	35	29	23
Trelleborg	103	79	58	41	34	28	66	49	33	37	31	25

Sannolikheter

Table 4. Probability of exceeding GMSL (median value) scenarios in 2100 based upon Kopp et al. (2014).

GMSL rise Scenario	RCP2.6	RCP4.5	RCP8.5
Low (0.3 m)	94%	98%	100%
Intermediate-Low (0.5 m)	49%	73%	96%
Intermediate (1.0 m)	2%	3%	17%
Intermediate-High (1.5 m)	0.4%	0.5%	1.3%
High (2.0 m)	0.1%	0.1%	0.3%
Extreme (2.5 m)	0.05%	0.05%	0.1%

Tidsperspektiv

Vad innebär bebyggelsens förväntade livslängd?

- Bebyggelse mer än huset – strukturer som vägar, järnvägar, ledningar mm
- Trafikverket – minst 120 års livslängd på infrastruktur – innebär att projekt som planeras nu förväntas finnas kvar år 2150
- Områden som tagits i anspråk för bebyggelse fortsätter vara bebyggda under lång tid

IPCC:s klimatscenarier sträcker sig till år 2100

Table 5. GMSL rise scenario heights in meters for 19-year averages centered on decade through 2200 (showing only a subset after 2100) initiating in year 2000. Only median values are shown.

GMSL Scenario (meters)	2010	2020	2030	2040	2050	2060	2070	2080	2090	2100	2120	2150	2200
Low	0.03	0.06	0.09	0.13	0.16	0.19	0.22	0.25	0.28	0.30	0.34	0.37	0.39
Intermediate-Low	0.04	0.08	0.13	0.18	0.24	0.29	0.35	0.4	0.45	0.50	0.60	0.73	0.95
Intermediate	0.04	0.10	0.16	0.25	0.34	0.45	0.57	0.71	0.85	1.0	1.3	1.8	2.8
Intermediate-High	0.05	0.10	0.19	0.30	0.44	0.60	0.79	1.0	1.2	1.5	2.0	3.1	5.1
High	0.05	0.11	0.21	0.36	0.54	0.77	1.0	1.3	1.7	2.0	2.8	4.3	7.5
Extreme	0.04	0.11	0.24	0.41	0.63	0.90	1.2	1.6	2.0	2.5	3.6	5.5	9.7

NOAA Technical Report NOS CO-OPS 981

GLOBAL AND REGIONAL SEA LEVEL RISE SCENARIOS FOR THE UNITED STATES

Photo: Steve Clay, Michigan

Silver Spring, Maryland
January 2017

noaa National Oceanic and Atmospheric Administration
U.S. DEPARTMENT OF COMMERCE
National Ocean Service

Myndigheternas kunskapsunderlag

Vatten och Klimat Länsstyrelsen Skåne

Sök i kartan

Grenaa

Karttjänster

Rapporter

Lagerlista

Sök i lagerlista

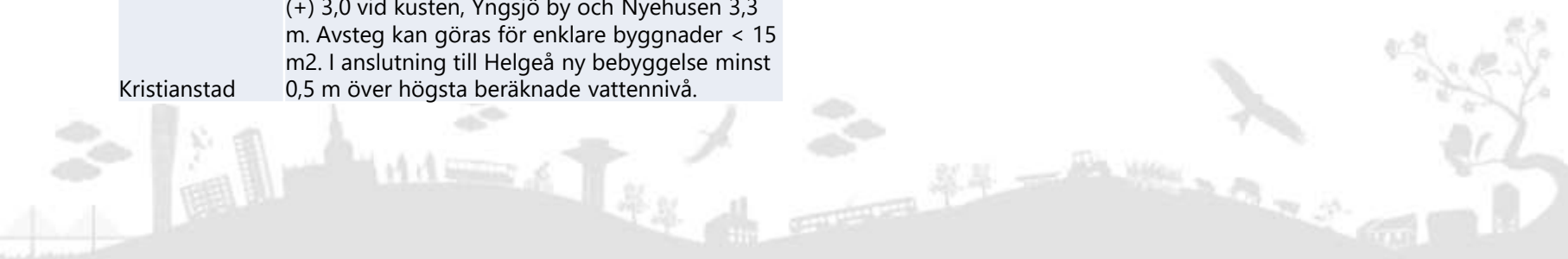
- Vatten och Klimat**
- SMHI SVAR**
 - Huvudavrinningsområden
- SMHI SVAR Delavrinningsområden
- MSB översvämningskarteringar**
- Lstm Blandade översvinningsområden (grupp)*
- Lstm Dikningsföretag (Grupp)**
- Lstm Fuktmetall restaurering av utvalda områden*
- Lstm Svämplananalys (Grupp)
- Lstm Lågpunktskartering Skåne län (Grupp)
- Lstm Sandvolym och erosionskänslighet (Grupp)
- Lstm Havsnivåhöjning (Grupp)
- SGU Skånestrand (Grupp)

<https://ext-geoportal.lansstyrelsen.se/standard/?appid=d2372b43847c46a6b3ae89bdd2d8aead>

Exempel på kommunal vägledning i översiktsplan

kommun	nivå hav
Båstad	Ny bebyggelse bör ej lokaliseras lägre än 3 m
Ängelholm	(+4) m byggnader samhällsviktig verksamhet (+3,5) m övrig bebyggelse
Lomma	lägsta bygghöjd vid nybyggnation 3 m
Malmö	lägsta nivå + 3 m såvida inte andra åtgärder kan vidtas mot översvämning och höga grundvattennivåer. Undantag kan förekomma. En långsiktig strategisk strategisk plan ska utarbetas
Vellinge	Skyddsåtgärd mot havsnivåhöjning baserat på 100 årsperspektiv, inklusive högvatten med 100 års återkomsttid samt förutspådda förändringar av nederbörd, temperatur och grundvattennivåer
Trelleborg	(+ 3 m) gräns för planläggning och nya byggrätter i form av förhandsbesked. Inga nya detaljplaner tas fram söder om väg 9
Kristianstad	(+) 3,0 vid kusten, Yngsjö by och Nyehusen 3,3 m. Avsteg kan göras för enklare byggnader < 15 m ² . I anslutning till Helgeå ny bebyggelse minst 0,5 m över högsta beräknade vattennivå.

Σ Kommuners rekommendationer är en bra grund för att följa lagstiftningen men kan behöva utvecklas

Vad en kommun kan göra

Översiktsplanen viktig för vägledning

- Undvika att ny exploatering lokaliseras till riskområden
- Markera vilka områden som är olämpliga för bebyggelse genom att utgå från lämpliga kriterier
- Markera markanspråk som behövs för framtida åtgärder
- Analysera behovet av att ändra och upphäva detaljplaner för befintlig bebyggelse inom riskområden – exempelvis upphäva detaljplaner med outnyttjade byggrätter på låglänt mark

Länsstyrelsens bedömning i ärenden

Försiktighetsprincip

- RCP 8,5 – inget tyder på att utsläpp minskar
- Havsnivån kommer att stiga efter 2100 även om utsläppen minskar
- Tidsperspektiv längre fram än år 2100 när ny bebyggelse planeras
- Olämpligt att ta ny mark i anspråk för att bygga nytt inom riskområden
- Havets medelvattennivå bara en parameter

Läget i landskapet – lågpunkt, båtnadsområde, jordart, närhet till hav, våg och vindklimat, närhet till vattendrag, närhet till grundvattenytan, omgivande infrastruktur

Upphävda detaljplaner

Totalt fem detaljplaner av flera tusen har upphävts och överklagats till regeringen sedan 2008

Vår bedömning är att lagstiftningen har bidragit starkt till att exploatering undviks i de värst utsatta lägena

Strandlinjens förändring från 1940 till 2010

Accumulation: 15-30 m

Erosion: 15-30 m

Ingen eller liten förändring

Båtlandsområde diktningföretag

Före år 1920

Efter år 1920

Volym sand (kubikmeter per meter) framför infrastruktur

150,1 - 300 (kubikmeter per meter)

> 300,1 (kubikmeter per meter)

Erosionsförhållanden

Strand med växelvis erosion/ackumulation men i huvudsak balans

Höjd havsnivå

3 meter

4 meter

Lstm Lågpunktskartering, Lågpunkter

0,1 m - 0,5 m

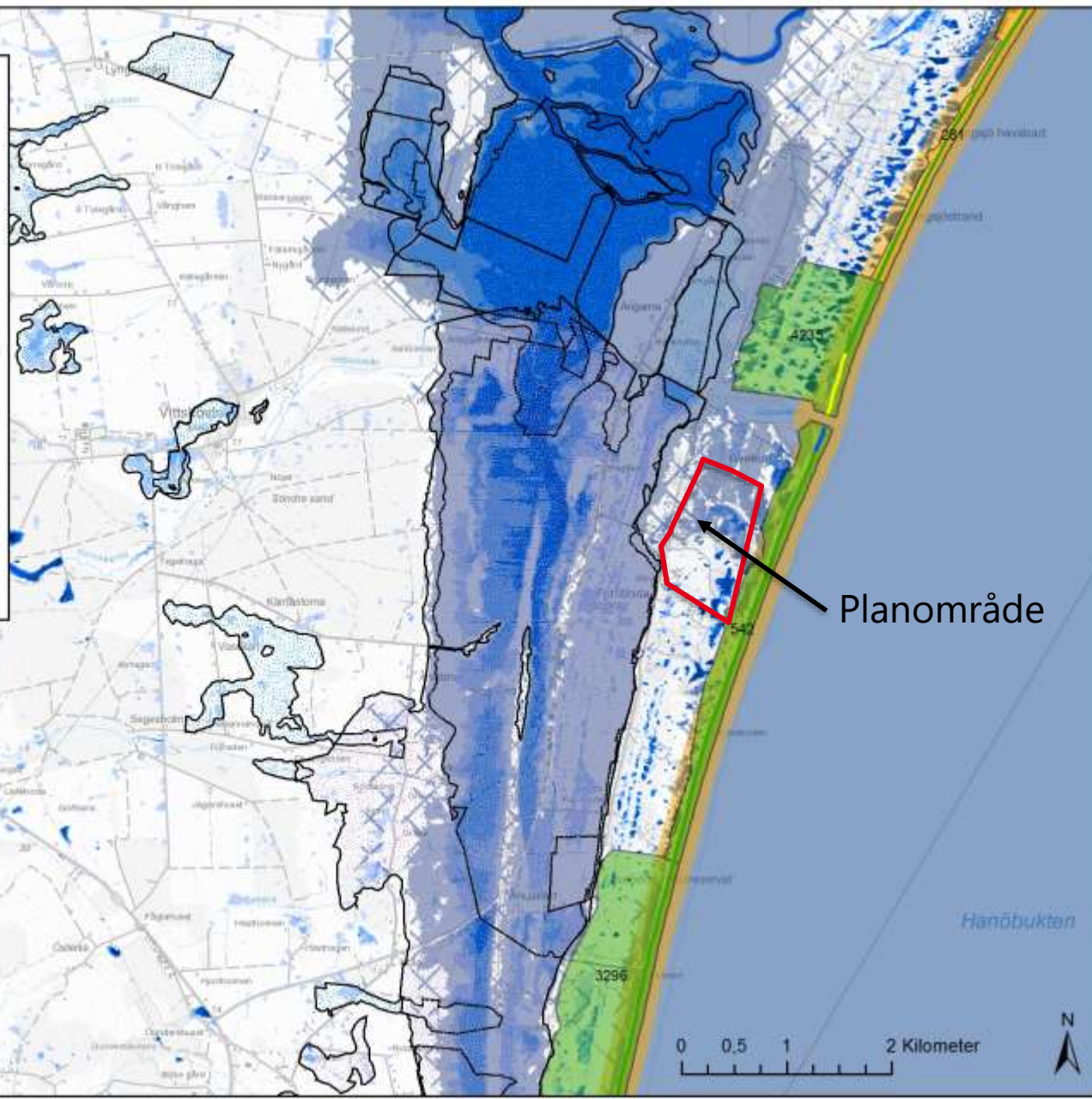
0,5 m - 1 m

1 m - 1,5 m

1,5 m - 2 m

2 m - 2,5 m

2,5 m <

Planområde

Länsstyrelsen
Skåne

Regional kustsamverkan för Skåne och Halland

Bakgrund

- Skåne och Hallands län är unika ur ett nationellt perspektiv
- Flera statliga aktörer involverade – samverkan behövs av flera skäl
- Ärenden som berör dessa frågor svåra att hantera både för verksamhetsutövare, kommuner och myndigheter
- Enskilda och kommuner kan drabbas på ett sätt som kan betraktas som orättvist
- Behov av ökad kunskap och resurser för att samla, förvalta och sprida kunskap
- Svårt att få gehör på nationell politisk nivå

Arbetet inom regional kustsamverkan

- Ett forum för att samla frågeställningar
- Viktigt med ett underifrånperspektiv – alla ska komma till tals
- Tillsammans är det lättare att höja statusen och lyfta frågan till nationell politisk nivå
- Dokumentera utmaningar och behov
- Vi som representerar staten har tagit på oss att administrera arbetet – stöttas av landshövdingar, generaldirektörer och de kommunalråd som deltog vid uppstarten den 28 maj 2018
- Möjlighet för kommunrepresentanter att ingå i den arbetsgrupp som hittills har initierat och planerat aktiviteter (SGI, SGU, Länsstyrelserna i Skåne o Halland)

Projektgrupper – här sker det huvudsakliga arbetet

Behov:

- Kunskapsunderlag om kustprocesser
- Kunskap om olika åtgärder, deras effekter och konsekvenser
- Statligt planeringsunderlag och vägledning för exploatering
- Underlag för rådgivning av åtgärder
- Finansieringsmodell

Exempel på pågående arbete

Ansökan om medel

- Verktyg för analys av havsbottnens kustnära sedimentdynamik (SGU)
- Finansieringsmodell för klimatanpassningslösningar vid kusten (SGI)

Vad händer framöver?

- Projektgrupper - utkast färdiga till 15 juni 2019
- Gemensam aktivitet höst 2019
- Seminarium i riksdagen – tidpunkt ej klar

